

การซักเกล้าทางสังคมของกรุ๊ปครัวในชุมชนและอัคชองกรุงเทพมหานคร

นางสาวพรทิพา หอมจันทร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทางหลักสูตรปริญญาลัษณกศึกษาและมนุษยศาสตร์
ภาควิชาลัษณกศึกษาและมนุษยศาสตร์
คณะวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-808-7

013540

工165641%

Socialization practices among families in a Bangkok Slum

Miss Porntipa Homchantra

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวขอวิทยานิพนธ์

การขอกเกลากางสังคม ของครุรัตน์ชุมชนเชื้ออักษรกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวพรทิชา หอนจันทร์

ภาควิชา

สังคมวิทยาและนานาชาติวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ประเสริฐ แย้มกลิ่นฟู๊ด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุญาตให้มีบัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาความหลักสูตรปริญญาด้านมนุษย์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สรีรัช พิศาลบุตร)

รักษาการในคำแนะนำรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในคำแนะนำคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....สุรัตน์..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ บริจา คุวินทร์พันธุ์)

.....สุพัฒน์..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ)

.....นรินทร์..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์ ประเสริฐ แย้มกลิ่นฟู๊ด)

ลิขลิข์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การชักเกลาทางสังคมของครอบครัวในชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานคร
ชื่อนิสิต	นางสาวพรทิพา หอมจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ประเสริฐ แย้มกลิ่นฟูง
ภาควิชา	สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา
ปีการศึกษา	2528.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้จุดประสงค์จะศึกษาแบบชีวิตของครอบครัวในชุมชนแออัดอย่างส่วนพื้นที่โดยเน้นการเปรียบเทียบการชักเกลาทางสังคมของครอบครัวที่มีฐานะมั่นคงที่ไม่ได้รับการส่งเสริมและครอบครัวที่มีฐานะไม่มั่นคงที่ต้องรับการส่งเสริมจากองค์กร สังเคราะห์สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร และการชักเกลาทั่งสังคมจากครอบครัวที่มีฐานะและไม่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสำรวจ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาภูมิหลังโครงการสร้างของครอบครัว อาชีพ รายได้ รายจ่าย ภาวะหนี้สิน ความสัมพันธ์ในครอบครัวของครอบครัวทั้ง 2 แบบ อีกทั้งยังได้เปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวกับการชักเกลาทางสังคม และเปรียบเทียบภาวะหนี้ที่ของรายชาของครอบครัวที่มีฐานะมั่นคงและฐานะไม่มั่นคงกัน

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการสำรวจชุมชนสุกคายการสัมภาษณ์ หัวหน้าและภารຍาของครอบครัวที่มีฐานะไม่มั่นคงของ 25 ครอบครัว ครอบครัวที่มีฐานะมั่นคง 25 ครอบครัว การสัมภาษณ์ครั้งนี้ในการสอบถามเป็นแนวทาง

แบบสอบถามที่ใช้ครั้งนี้แบ่ง เป็น

- แบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังและโครงสร้างทางสังคมของครอบครัว
- ส่วนที่เกี่ยวกับอาชีพ รายได้ รายจ่าย ภาวะหนี้สินของครอบครัวทั้งสองสามีและภารຍา

3. ส่วนที่เกี่ยวกับความล้มเหลวในครอบครัว
4. ส่วนที่เกี่ยวกับการซัคเกเลาทางสังคม

ผลจากการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ทั้งไว้นั้นคือ

1. ฐานะครอบครัวกับการซัคเกเลาทางสังคม

1.1 ฐานะครอบครัวจะมีผลต่อการซัคเกเลาทางสังคมนั้นคือ ในครอบครัวที่มีฐานะมั่นคงจะให้การซัคเกเลาทางสังคมได้ดีกว่าครอบครัวที่มีฐานะไม่มั่นคง

1.2 จากการแบ่งกลุ่มครอบครัวที่มีปัญหาและไม่มีปัญหาทางค้านเศรษฐกิจ ตามข้อมูลการสำรวจณที่พนบฯ ปัญหาทางค้านเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อการซัคเกเลาทางสังคมเช่นกันนั้นคือ ในครอบครัวไม่มีปัญหาทางค้านเศรษฐกิจจะให้การซัคเกเลาทางสังคมได้ดีกว่าครอบครัวที่มีปัญหาทางค้านเศรษฐกิจ

2. ความล้มเหลวในครอบครัวมีผลต่อการซัคเกเลาทางสังคมนั้นคือ ในครอบครัวที่มีความล้มเหลวระหว่างพ่อแม่คู่ จะให้ซัคเกเลาทางสังคมได้ดีกว่าครอบครัวที่มีความล้มเหลวไม่คู่

3. ครอบครัวที่มีฐานะมั่นคง ภาระความรับผิดชอบของภาระจะน้อยกว่าครอบครัวที่มีฐานะไม่มั่นคง

นอกจากนี้ยังพบว่า ครอบครัวทั้งที่มีฐานะมั่นคงและไม่มั่นคงจะคาดหวังการศึกษาสูงสุดของลูกให้เป็นไปตามความสามารถของลูก และสามารถกำลังความสามารถในการส่งของพ่อแม่

ชุพ ใจดี สถาบันมหาวิทยาลัย

Thesis Title Socialization practices among families in
A Bangkok Slum

Name Miss Porntipa Homehantra

Thesis Advisor Professor Prasert Yamklinfung

Department Sociology and Anthropology

Academic Year 1985

ABSTRACT

The main purpose of the study is the analysis of the relationship between socio-economic conditions of slum families and the nature of child training. Data were obtained from a sample of 50 families living in a squatter slum in Bangkok Soi Suan Plu Patama Slum. Based on the files prepared by social workers of Bangkok Metropolitan Administration in charge of the slum, two groups of 25 families each were selected for intensive interview, one representing families classified as experiencing socio-economic problems and the other having economic stability. Data were obtained on various aspects of family life and socialization practices such as socio-economic background, family structure, occupations, incomes, debts, husband - wife relationship, wives role in earning income, attention and care given to children and expectations of children's behavior, achievement, independence training, strictness, disciplining training.

The interviews were based on a structured questionire and were conducted with the heads of families and their wives - Good cooperation was obtained through the assistance of the social workers in chavge of the slum. The data obtained were analyzed on a percentage basis, comparing the differences in socialization practices between the two groups of families and aiming at finding the relationship between socialization parctices and certain socio-economic characterestices of the families.

The data support all the hypathesis set up to guide this study. The analysis of the data reveals that :

1. There is a relationship between socio-economic conditions of families anf their stable families use of socia-lization practices. The socio - economically stable families use practices that are more conducive to children's personality development than economically unstable ones
2. Stable hasband - wife relationship contribute to better socialization practices within the families
3. In economically stable familes, Wife's role is earning extra income to support the families is less demanding than in economically unstable ones. The wives' role in socialization of the children is thus more positive in the former than in the latter group of families.

กิจกรรมประจำ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยคุณภาพดี เพาะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือแนะนำจาก
อาจารย์และเพื่อน ๆ ซึ่งให้ชื่อกล่าวนานไว้เป็นเกียรติ ณ ที่นี่คือ

ศาสตราจารย์ประเสริฐ แย้มกลินพุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำ
หัวข้อวิทยานิพนธ์และได้ให้ความกรุณาเอาใจใส่ให้คำปรึกษา ตลอดจนการตรวจแก้ไข
วิทยานิพนธ์เป็นอย่างคิดถูก ซึ่งความกรุณาที่ได้รับช่วยทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการ
เขียนวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จ

รองศาสตราจารย์ปรีชา ศุภินทร์พันธุ์ หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์สุพัตรา สุภาพ ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ และพี่ ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนค้านการ
ศึกษามาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ คุณวารพจน์ น้อยกาญจนะ คุณเนลิมชัย ใจดีนรี
นักสังคมสังเคราะห์ กรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารฯ แจแบน
โซโกซู ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการ เก็บข้อมูลและให้ความช่วยเหลือจนผู้ทำวิจัย
สามารถทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้

พรพิพา หอมจันทร์

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๕
กิจกรรมประจำปี.....	๖
รายการตารางประกอบ.....	๗
 บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของนักษา.....	1
1.2 แนวคิดในการวิจัย.....	5
1.3 นักษาในการวิจัย.....	7
1.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1.5 สมมติฐานในการวิจัย.....	27
1.6 วัสดุประสงค์ในการวิจัย.....	29
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	30
2 สภาพชุมชนแอดอค.....	31
2.1 ความหมายและการ เก็บชุมชนแอดอค.....	31
2.2 การ เก็บชุมชนแอดอค.....	32
2.3 สภาพทั่ว ๆ ไปของชุมชนแอดอคโดยส่วนพูลพัฒนา.....	34
2.4 นักษาทั่ว ๆ ในชุมชนแอดอคโดยส่วนพูลพัฒนา.....	37
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	43
3.1 ประชากรและการ เลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	43
3.2 การ เก็บและรวบรวมข้อมูล.....	44
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
3.4 นิยามตัวแปร.....	45

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4.1 ภูมิหลังและโครงสร้างของครอบครัว.....	54
4.2 อาชีพ รายได้ รายจ่าย และภาวะหนี้สิน.....	87
4.3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	118
4.4 การพิสูจน์สมมติฐาน.....	141
4.5 การวัดการซักเกลาทางสังคม และความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	142
4.6 ภาระความรับผิดชอบของภรรยา.....	172
4.7 การศึกษาในชุมชนและอัคคี.....	175
5 บทสรุปและขอเสนอแนะ.....	181
5.1 บทสรุป.....	181
5.2 ขอเสนอแนะ.....	186
บรรณานุกรม.....	187
ภาคผนวก.....	191
ประวัติ.....	203

ศูนย์วิทยทรัพยากร
อุปราชกรุงมหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

การางที่		หน้า
1.1	ภูมิลักษณะเคนิช่องหัวหน้าครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	55
1.2	ภูมิลักษณะเคนิช่องกรรยา จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	57
1.3	สาเหตุการย้ายเข้าสู่กรุงเทพมหานครของหัวหน้าครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	59
1.4	สาเหตุการย้ายเข้าสู่กรุงเทพมหานครของกรรยา จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	61
1.5	ที่อยู่อาศัยครั้งแรกในกรุงเทพมหานครของหัวหน้าครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	63
1.6	ที่อยู่อาศัยครั้งแรกในกรุงเทพมหานครของกรรยา จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	65
1.7	ระยะเวลาที่อาศัยในกรุงเทพมหานครและในชุมชนและอัตรายส่วนพูลฯ ของหัวหน้าครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	67
1.8	ระยะเวลาที่อาศัยในกรุงเทพมหานครและในชุมชนและอัตรายส่วนพูลฯ ของกรรยา จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	70
1.9	การศึกษาของหัวหน้าครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	72
1.10	การศึกษาของหัวหน้ากรรยา จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	73
1.11	แบบของครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	75
1.12	จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	77
1.13	จำนวนบุตรที่อาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	78
1.14	อายุของหัวหน้าครอบครัวและกรรยา จำแนกตามฐานะครอบครัว....	80
1.15	อายุแรกสมรสของหัวหน้าครอบครัวและกรรยา จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	83
1.16	จำนวนครั้งของการแต่งงานของหัวหน้าครอบครัวและกรรยา. จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	85

การที่	หน้า
2.1 อาชีพของหัวหน้าครอบครัว (ข้อมูลของสังคมส่งเสริมฯ) กรุงเทพมหานคร) จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	88
2.2 อาชีพของหัวหน้าครอบครัว (ข้อมูลการล้มภาษณ์) จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	90
2.3 รายได้ของหัวหน้าครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อวัน จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	92
2.4 รายได้พิเศษของครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	94
2.5 ปัญหาในการทำงานของหัวหน้าครอบครัว จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	96
2.6 ความพอใจและไม่พอใจในที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันของหัวหน้าครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	98
2.7 ความคิดในการเปลี่ยนงานของหัวหน้าครอบครัว จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	100
2.8 สถานภาพการทำงานของภรรยา จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	102
2.9 ประเภทอาชีพของภรรยา จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	104
2.10 รายได้โดยเฉลี่ยของภรรยาต่อวัน จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	106
2.11 ความพอใจและไม่พอใจในงานของภรรยา จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	108
2.12 รายได้ทั้งหมดของครอบครัวต่อวัน จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	110
2.13 รายจ่ายของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	112
2.14 ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายในครอบครัว จำแนกตามฐานะ ครอบครัว.....	114
2.15 วิธีการแก้ไขปัญหาเมื่อเงินไม่เพียงพอค่าใช้จ่ายในครอบครัว จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	115
2.16 ภาวะหนี้สิน จำแนกตามฐานะครอบครัว.....	116

การที่

3.1	การพิสูจน์ของหัวหน้าครอบครัว จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	120
3.2	การเล่นการพัฒนาของหัวหน้าครอบครัว จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	121
3.3	การเล่นการพัฒนาของภรรยา จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	123
3.4	การทะเลกันระหว่างหัวหน้าครอบครัวและภรรยา จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	125
3.5	สาเหตุของ การทะเลวิวาทกันระหว่างหัวหน้าครอบครัวและภรรยา จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	127
3.6	การทุบตีและไม่ทุบตี ใน การทะเลวิวาทกันระหว่างหัวหน้าครอบครัว และภรรยา จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	129
3.7	ความมั่นใจภรรยาน้อยของหัวหน้าครอบครัว จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	130
3.8	การพำนุทกรและภรรยาไปเที่ยวนอกบ้านของหัวหน้าครอบครัว จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	132
3.9	การช่วยภรรยาทำงานบ้านของหัวหน้าครอบครัว จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	133
3.10	ผูกและให้การยึดสั่งสอนบุตร จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	135
3.11	ความไม่กลั้นใจของบิดาที่มีท่อนุทกร จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	137
3.12	ความรู้ในครอบครัวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	139
4.1	ความรู้ในครอบครัวกับ การซักเกล้าทางสังคม (อัตราส่วนร้อย)	144
4.2	ความรู้ในครอบครัวกับลักษณะการซักเกล้าทางสังคม	147
4.3	ความรู้ในครอบครัวกับมัชชาเรษฐ์ กิจ จำแนกความรู้ในครอบครัว.....	149
4.4	มัชชาเรษฐ์ กิจกับการซักเกล้าทางสังคม	151
4.5	มัชชาเรษฐ์ กิจกับลักษณะการซักเกล้าทางสังคม	153
4.6	ความรู้ในครอบครัวกับการให้รางวัล เมื่อถูกทำความดี.....	154
4.7	ความรู้ในครอบครัวกับความดีในการให้รางวัลแบบบุกร.....	156
4.8	มัชชาเรษฐ์ กิจกับการให้รางวัล.....	158
4.9	มัชชาเรษฐ์ กิจกับความดีในการให้รางวัล.....	159

4.10	ฐานะของครรภ์กับการลงโทษ เนื้อคุกทำผิด.....	160
4.11	มัชชาเกณฑ์กับการลงโทษ.....	162
4.12	ความสัมพันธ์ในการยุบครรภ์กับการซักเกลาทางสังคม (อัตราส่วนราย) ..	164
4.13	ความสัมพันธ์ในการยุบครรภ์กับลักษณะการซักเกลาทางสังคม ..	167
4.14	ความสัมพันธ์ในการยุบครรภ์กับการให้รางวัล.....	168
4.15	ความสัมพันธ์ในการยุบครรภ์กับความต้องการให้รางวัล.....	170
4.16	ความสัมพันธ์ในการยุบครรภ์กับการลงโทษ.....	170
4.17	ฐานะการยุบครรภ์กับความต้องการของภาระ.....	171
4.18	ความคาดหวังของบุคคลการค่าที่มีต่อการให้เกียชั้นสูงสุดก่ออุบัติ จ้ำแนกฟันฐานะการยุบครรภ์.....	179

ศูนย์วิทยทรัพยากร
อุบัติสังเคราะห์มหาวิทยาลัย